

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru No. 38068/10

Emrullah AYHAN / Türkiye

Başkan,

Nebojša Vučinić,

Yargıçlar,

Valeriu Grițco,

Stéphanie Mourou-Vikström,

ve Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı, Abel Campos'un katılımıyla
Komite olarak 24 Kasım 2015 tarihinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm), 16 Haziran 2010 tarihli yukarıda belirtilen başvuruyu dikkate alarak gerçekleştirdiği müzakerelerin ardından aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2016. Bu gayri resmi çeviri, Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, İnsan Hakları Daire Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuran, Emrullah Ayhan, Türk vatandaşı olup, 1991 doğumludur ve Adana'da ikamet etmektedir. Başvuran, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ("Mahkeme") huzurunda, Adana Barosu'na bağlı Avukatlar, S. Aracı Bek ve T. Bek tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın koşulları

2. Davanın kendine özgü koşulları, başvuran tarafından ifade edildiği üzere, aşağıdaki gibi özetlenebilmektedir.

3. Adana Kürkçüler Cezaevi'nde tutuklu bulunan başvuran, 26 Kasım 2009 tarihli dilekçe ile cezaevi gardiyanları hakkında Cumhuriyet Savcısına şikayette bulunmuştur. Başvuranın şikâyeti aşağıda yer almaktadır:

"24 Kasım 2009 tarihinde, cezaevi gardiyanları, üst araması sırasında güç kullandılar. Kısa bir süre sonra, gardiyanlar benim hücreme geldiler. Yaklaşık yirmi kişiydiler. Onlar tarafından önce hakarete uğradım ve tehdit edildim. Ardından da uzun bir süre beni dövdüler. Üç dişimi kırdılar. Son olarak, onlar gitmeden önce beni yine tehdit ettiler. Hayatım tehlikededir. Sizden gerekli tedbirleri almanızı talep ediyorum. Beni döven ve bana hakaret eden cezaevi gardiyanları ile bunların yapılmasına izin veren cezaevi idaresi hakkında şikâyetle bulunmak istiyorum."

4. Başvuran, 26 Kasım 2009 tarihinde, hastanede bir pratisyen hekim tarafından muayene edilmiştir. Bu muayene sonucunda bir tıbbi rapor düzenlenmiştir. Söz konusu raporun içeriği aşağıdaki gibidir:

"Hastanın bilinci yerinde ve çevresiyle işbirliği halindedir. Sistemik muayenede anormal herhangi bir durum tespit edilmemiştir. Hasta, dişlerinin cezaevi gardiyanları tarafından kırıldığını ileri sürmektedir. Bu yaralanmanın nedenini belirlemek için bir diş hekimine danışılması gerekmektedir. Hastada herhangi bir şiddet izi bulunmamaktadır."

5. Başvuran, 8 Aralık 2009 tarihinde Cumhuriyet savcısı tarafından dinlenmiştir. Başvuran, kendi iddialarını savunmaya devam etmiştir.

6. 11 Aralık 2009 tarihinde, savcının talebi üzerine, ilgili, Adli Tıp Kurumu'nda muayene edilmiştir. Adli tıp hekimi, hastanın iki alt orta kesici dişinin eksik olduğunu tespit etmiştir. Adli tıp hekimi, bu iki dişin kaybedilme sebebini belirlemek amacıyla ilgilinin bir diş hekimi tarafından muayene edilmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

7. 15 Aralık 2009 tarihinde, bir diş hekimi başvuranı muayene etmiştir. Diş hekimi, hastanın çenesinde herhangi bir darp ve yaralama izinin bulunmadığını ve eksik olan iki dişin yerinde diş çekimi nedeniyle oluşan yaraların bulunduğunu tespit etmiştir.

8. Cumhuriyet savcısı, 21 Aralık 2009 tarihinde, ihtilaf konusu olayların suç teşkil etmediği kanısına vararak, kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir. Savcı, tıbbi raporların sonuçlarının şikâyetçinin anlatımını doğrulamadığını ve iddia edilen olay günü çekilen olay yeri video kayıtlarına ilişkin görüntülerde, ilgiliye herhangi bir kötü muamele uygulandığının ortaya çıkmadığını kaydetmiştir.

9. Başvuran, 26 Şubat 2010 tarihinde, kendi avukatı aracılığıyla bu karara itiraz etmiştir.

10. 29 Mart 2010 tarihinde, Tarsus Ağır Ceza Mahkemesi, itiraz edilen, kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kanuna uygun olduğu gerekçesiyle, bu kararı onaylamıştır. Aynı mahkeme, "savcılık tarafından sunulan gerekçelerin yeterli, ayrıntılı ve soruşturma dosyasında yer alan unsurlara uygun olduğu ve dolayısıyla, itiraz talebine olumlu yanıt vermek için herhangi bir sebebin bulunmadığı" kanaatine varmıştır.

ŞİKÂyetLER

11. Başvuran, Sözleşme'nin 3, 5, 6 ve 13. maddelerini ileri sürerek, Adana Kürkçüler Cezaevi'nde işkenceye maruz kalmasından ve sorumlu gardiyanlar hakkında yürütülen ceza soruşturmasının yetersizliğinden

şikâyet etmektedir. İlgili aynı zamanda, Tarsus Ağır Ceza Mahkemesi'nin, Sözleşme'nin 6. maddesi hükümlerini ihlal edecek şekilde, davasını duruşma dahi yapmaksızın, hakkaniyete uygun şekilde incelemeye kanısındadır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

12. Mahkeme, başvuran tarafından dile getirildiği şekliyle, söz konusu şikâyetleri Sözleşme'nin 3. maddesinin esas ve usul yönü açısından incelemeye karar vermektedir. Sözleşme'nin 3. maddesi aşağıdaki gibidir:

"Hiç kimse işkenceye veya insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele veya cezaya tabi tutulamaz."

13. Mahkeme, Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı kötü muamele iddialarının uygun delil unsurları ile desteklenmesi gerektiğini hatırlatmaktadır. Mahkeme, iddia edilen olayların tespiti için "her türlü makul şüpheden uzak" olma kıstasından yararlanmaktadır. Bu türden bir delil, yeterince ciddi, kesin ve birbiriyle uyumlu bir takım ipuçlarından veya aksi ispat edilemeyen karinelere yola çıkılarak elde edilebilmektedir (bk., özellikle, *İrlanda/Birleşik Krallık*, 18 Ocak 1978, § 161 son kısmı (*in fine*), A serisi No. 25, *Labita/İtalya* [BD], No. 26772/95, § 121, AİHM 2000-IV, *Jalloh/Almanya* [BD], No. 54810/00, § 67, AİHM 2006-IX, *Ramirez Sanchez/Fransa* [BD], No. 59450/00, § 117, AİHM 2006-IX, *Gäfgen/Almanya* [BD], No. 22978/05, § 92, AİHM 2010, ve *Bouyid/Belçika* [BD], No. 23380/09, § 82, 28 Eylül 2015).

14. Bu bağlamda, kendi kontrollerine tabi tutulan kişilerin durumunda olduğu gibi, söz konusu olayların tamamı ya da büyük bir kısmı, yalnızca mercilerin bilgisi dâhilinde olduğunda, bu süreç boyunca meydana gelen her türlü yaralanma güçlü fiili karinelere yol açmaktadır. Dolayısıyla, mağdurun anlatımı hakkında şüphe oluşturan olay ve olguları ortaya koyan deliller

sunarak, tatmin edici ve inandırıcı bir açıklama sunma görevi mercilere aittir.

15. Somut olayda, Mahkeme, başvuranın şikâyetinin ardından, Cumhuriyet savcısının ceza soruşturması başlattığını kaydetmektedir. Bu soruşturma çerçevesinde, savcı, ilgilinin olaylara ilişkin anlatımını dinlemiş, iddia edilen olay günü çekilen olay yeri video kayıtlarını izlemiş ve şikâyetçinin ağzında bulunan yaraların sebebinin belirlenmesi için tıbbi görüş alınmasına karar vermiştir.

16. Ceza soruşturması sonucunda, savcı, E. Ayhan'ın anlatımının toplanan deliller ile örtüşmediğini tespit etmiştir. Savcı özellikle, E. Ayhan'ın vücudunda herhangi bir şiddet izine rastlanmadığını ve ilgilinin ağzında bulunan yaraların çeneden alınan darbe nedeniyle değil, iki dişin çıkarılması için yapılan tıbbi müdahale sebebiyle meydana geldiğini saptamıştır. Böylelikle, savcı, suçlanan cezaevi gardiyanları hakkında aleyhte herhangi bir delilin bulunmadığı gerekçesiyle kovuşturmaya yer olmadığına karar vermiştir. Başvuran, Ağır Ceza Mahkemesi'nde, kendi avukatı aracılığıyla, bu karara itiraz edebilmiştir. Söz konusu mahkeme, itiraz edilen kararın kanuna uygun olduğu kanaatine vararak, bu kararı onaylamıştır.

17. Mahkeme, ihtilaf konusu ceza soruşturmasının bağımsız ve tarafsız bir biçimde yürütüldüğü kanısına varmaktadır. Bu soruşturmanın yetersiz veya çelişkili olmasından ya da başvuranın soruşturmaya yeterince dâhil edilmemesinden şikâyet edilemeyecektir. Cumhuriyet savcılığı tarafından olayları aydınlatmak amacıyla yapılan girişimler ve dosyada yer alan unsurlar dikkate alındığında, Ağır Ceza Mahkemesi'nin başvuranın itirazı hakkında karar vermeden önce bir duruşma yapmaması, davanın kendine özgü koşullarında, soruşturma mekanizması ve itiraz davasının tümünün etkinliğini azaltan bir unsur olarak değerlendirilemeyecektir. Başka bir deyişle, Mahkeme nazarında, ceza soruşturmasının ciddiyeti ve derinliği üzerinde etki gösterecek nitelikte herhangi bir eksiklik bulunmamaktaydı.

18. Böylelikle, yukarıda belirtilenler göz önünde bulundurulduğunda, Mahkeme, başvuranın, "her türlü makul şüphenin ötesinde", Adana Kürkçüler Cezaevi'nde görevli gardiyanlar tarafından Sözleşme'nin 3. maddesine aykırı muamelelere maruz kaldığı yönündeki görüşü destekleyecek nitelikte herhangi bir unsur ya da emareye sahip değildir.

19. Dolayısıyla, başvuru, Sözleşme'nin 35. maddesinin 3. fıkrası anlamında açıkça dayanaktan yoksundur.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oybirliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar, Fransızca dilinde tanzim edilmiş, ardından 17 Aralık 2015 tarihinde yazılı olarak tebliğ edilmiştir.

Abel Campos
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Nebojša Vučinić
Başkan